

RAST MÜZİKOLOJİ DERGİSİ

Uluslararası Müzikoloji Dergisi

www.rastmd.com

TÜRKİYE’DE MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME SÜRECİNDE PİYANO EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Öğr. Gör. Dr. Birsen JELEN

Gazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı/Türkiye
birsenka@yahoo.com

ÖZET

Bu araştırma, müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitiminin kalitesini yükseltmek ve daha etkili müzik öğretmenleri yetiştirmek adına müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitimi sürecinde yaşanabilecek sorunların çok yönlü olarak ele alınarak ortaya konması, incelenmesi ve bu sorunlara çözüm önerilerinin sunulması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma grubu 2011-2012 eğitim- öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında bireysel piyano eğitimi veren 10 öğretim elemanından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri likert tipi 28 anket sorusundan ve açık uçlu altı sorudan oluşan görüşme formuyla toplanmıştır. Nicel ve nitel bir alan araştırması olan bu çalışmanın verilerinin toplanmasında, kaynak tarama yöntemi, anket ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve veri çözümlemesinde IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Çalışmada öğretim elemanlarının

görüşlerinden elde edilen sonuçlar frekans tabloları ve yüzde dağılımları verilerek betimsel açıdan incelenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında müzik öğretmeni yetiştirirken piyano eğitimi sürecinde yaşanan sorunlar ortaya konmuş ve bu sorunlarla ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: müzik öğretmeni, müzik öğretmeni adayları, piyano eğitimi, öğretim elemanı

ABSTRACT

The aim of this research is to discover and examine the problems during piano education of Turkish music teacher candidates in order to increase the quality of music teachers’ education. The research was practiced in the 2011-2012 academic year and the research group was formed from 10 piano educators at Music Education Department in Gazi Faculty of Education at Gazi University. Data was collected through 28 questioner survey and six open-ended questions. Quantitative and qualitative research techniques were used in order to resolve the collected data. Content analysis was used and obtained the data was tabled in frequencies and percentage values. The SPSS 20.0 package program was used in the overall data analysis. In the light of findings the problems during piano education of Turkish music teacher candidates were discovered and suggestions were made in order to solve them.

Key Words: music teacher, music teacher candidates, piano education, instructor

GİRİŞ

Türkiye’de müzik öğretmenleri Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yetişmektedir. Piyano, müzik öğretmenliğinde etkili eğitim gerçekleştirebilmek amacıyla, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yetişen öğretmen adaylarına öğretilen en temel çalgıdır.

Oldukça geniş bir ses alanına sahip olması, şarkı öğretiminde, işitme ve koro eğitiminde, dinleti amaçlı- solo veya eşlik çalgısı olarak kullanım imkânı sunması vs. gibi özellikleri nedeniyle piyano ve eğitimi, müzik öğretmenliğinin vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Tüm bu özellikleri sebebiyle, piyano dersi üniversite eğitimi boyunca her öğrenciye zorunlu olarak okutulmaktadır.

Bu kadar önemli bir yere sahip olan piyano eğitimi haftada sadece bir saatlik ders olarak sınırlı bir zamanda verilmektedir. Bu sürede öğretim elemanlarından öğrencilere gerekli teknik ve müzikal bilgileri, becerileri ve davranışları kazandırmaları beklenmektedir. Ayrıca müzik öğretmenliği programlarına kayıtlı öğrencilerin, piyano eğitimine genellikle geç sayılabilecek yaşta başladıkları bilinmektedir. Bu da çeşitli psikolojik sıkıntılar doğurabilmekte ve kas gelişiminin tamamlanmış olması, psiko-motor beceriye dayalı pek çok temel davranışın kazandırılmasında da sorunlara neden olabilmektedir. (Öztürk, 2006:9).

Bununla birlikte piyano çalgısının eğitimi sayesinde üniversite eğitimi süresince her öğrencinin öğretmenlikte kullanabileceği işlevsel bilgi ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bobetsky (2004:36), konuyla ilgili şöyle diyor “Müzik öğretmenleri için işlevsel piyano becerilerine sahip olmak çok önemlidir. Müzik öğretmenleri için öncelikli çalgıları veya ses genişliği göz önünde alındığında piyano yeterliliği çok önemli bir araçtır. Eğer bir öğretmen kendine güvenle piyano çalabilir ise bunun pek çok faydalarını görecektir”. Bununla ilgili olarak Kıvrak (2003:209) ayrıca şöyle diyor “Müzik öğretmeni adayı için gerekli en önemli zenginlik ise çeşitlilik içeren “eğitim müziği dağarcığı”na sahip olmasıdır. Çünkü alanda kazanılan tüm bilgi ve becerilerin uygulamaya dönüşeceği, ana hedefin gerçekleşmesinde araç olarak yararlanacağı zengin bir dağarcığa gereksinimi olacaktır. Bu dağarcığın piyano eşlikleriyle oluşturulmasını amaçlayan bir anlayış piyano eğitiminin vazgeçilmezi olarak düşünülmelidir”. Ancak, müzik öğretmenliği lisans programı piyano dersi içeriği incelendiğinde burada da genel olarak teknik egzersizler ve sanatsal solo piyano eserlerine ağırlık verilirken okul müziği ve eşlik yapma konularına yeterince yer verilmediği söylenebilir.

Pişano algısını etkili kullanabilmek için teknik ve müzikal anlamda sağlam bir temel gereklidir. Pişanoda müzik öğretmenliği mesleğinde kullanılmak üzere işlevsel becerilerin kazanılması uzun zaman almasıyla birlikte öğrencilerin işitme, armoni, koro, orkestra ve pişanoda temel teknik becerilere ve bilgilere sahip olması gerekmektedir. Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda özellikle pişano çalmaya üniversitede başlayan, düşük pişano seviyesi veya teknik sorunları olan öğrencilere, temel nota okuma, deşifre, temel teknik ve egzersizler, nüans ve artikülasyon vs. gibi teknik ve müzikal bilgi ve becerileri kazandırmak daha uzun zaman almaktadır. Bu öğrencilerin lisans eğitimi süresince teknik egzersiz çalmayla ve solo pişano becerilerini geliştirmeye meşgul oldukları gözlemlenmektedir. Bununla birlikte pişano ders programının teknik egzersiz ve solo pişano becerilerinin geliştirmesine ağırlık vermesi sebebiyle, bu öğrencilerin pişanoyu öğretmenlikte etkili kullanmaya yönelik çalışmalar yapmalarına daha az zaman ayırma olasılığı vardır.

Bu araştırma müzik öğretmeni yetiştirmede pişano eğitiminin kalitesini yükseltmek ve daha etkili müzik öğretmenleri yetiştirmek adına, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda pişano eğitimi sürecinde yaşanabilecek bu ve benzeri sorunların çok yönlü olarak ele alınarak ortaya konması, incelenmesi ve bu sorunlara çözüm önerilerinin sunulması amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaca yönelik, Türkiye’nin en eski müzik öğretmeni yetiştiren kurumu olan Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında eğitim veren öğretim elemanlarının görüşleri ele alınmıştır.

Araştırma grubu

Araştırmanın evreni ve örneklemi Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan pişano öğretim elemanlarıdır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %80’i kadın, %20’si ise erkektir. Ünvana göre dağılımlarına baktığımızda %40’ı öğretim görevlisi, %30’u araştırma görevlisi,

%20'i profesör ve %10 doçent şeklindedir. Öğretim elemanlarının %40'ı yüksek lisans, %40'ı doktora derecesine sahip ve yarısı 1-5 yıl hizmet yılına sahiptir.

METODOLOJİ

Bu çalışmanın verileri “Piyano Eğitiminin Durumuna İlişkin Görüşler” başlıklı anket ve görüşme formuyla toplanmıştır. Anket toplam 28 sorudan, görüşme formu ise açık uçlu altı sorudan oluşmaktadır. Konuyla ilgili alan yazın taraması yapılmış, piyano eğitimiyle ilgili temel noktalara yönelik sorular oluşturulmuştur. Nicel ve nitel bir alan araştırması olan bu çalışmanın verilerinin toplanmasında, kaynak tarama yöntemi, anket ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Anket ve görüşme sorularının hazırlığı aşamasında, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan akademisyenlerin görüşü alınmış, görüşleri doğrultusunda veri toplama aracında gerekli değişiklikler yapılmıştır. Daha sonra araçlar üzerinde ilgili 3 öğretim elemanına ön uygulamalar yapılmış ve bu uygulamalardan elde edilen bilgiler çerçevesinde veri toplama araçlarına son hali verilmiş, sorular son haliyle, anket ve görüşme formunda yer almıştır. Anket ve görüşme formu 10 piyano öğretim elemanına 2011-2012 eğitim-öğretim yılında uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve veri çözümlemesinde IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Çalışmada öğretim elemanları için elde edilen sonuçlar frekans tabloları ve yüzde dağılımları verilerek betimsel açıdan incelenmiştir.

Araştırmanın nitel boyutunda nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Bu çalışmada, içerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek anlaşılır biçimde yorumlama yöntemi uygulanmış, yani içerik analizi

yoluyla verilerin içinde bulunan gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 2005:227). Öğretim elemanları ÖE harfi ile kodlanmış, anketin kaçınıcı anket olduğu da numaralarla ifade edilmiştir. Böylelikle görüşme formunun çözümlenmesi sırasında öğretim elemanları ÖE1, ÖE3 vb. biçiminde kodlanarak belirtmeye çalışılmıştır. Öğretim elemanlarının görüşlerine ve sorulara verdiği yanıtlara “alıntı” olarak bulgular ve yorum bölümünde yer verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, öncelikle verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular, anketteki bölümlerde belirtilen sıraya göre verilmiş ardından açık uçlu soruların içerik analizi verilmiştir.

Tablo 1. Öğretim elemanlarının “Piyano Çalmaya Başlama Yaşı ve Üniversite Öncesi Piyano Eğitimi” ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı

Madde	Hiç Katılmıyorum	Az Ölçüde Katılıyorum	Orta Ölçüde Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	
MÖA ¹ ’nın piyanoya başlama yaşı onların eğitim sürecini etkilemektedir.	F			4	6	
	%			40,0	60,0	
MÖA’ın geçmişte aldıkları piyano eğitimi üniversitedeki eğitim sürecini olumsuz olarak etkilemektedir.	F		8	2		
	%		80,0	20,0		
AGSL ² ’den gelen öğrencilerinizin piyano dersine başladıklarında eser ve etüt seviyesi olması gerekenden çok daha yüksektir.	F	2	1	2	3	2
	%	20,0	10,0	20,0	30,0	20,0
AGSL’den gelen öğrencilerinizin piyano dersine başladıklarında ciddi teknik yetersizlikleri bulunmaktadır.	F			2	5	3
	%			20,0	50,0	30,0
AGSL’den gelen öğrencilerinizin piyano dersine	F			3	4	3

¹ MÖA-Müzik Öğretmeni Adayları

²AGSL- Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

başladıklarında ciddi müzikal altyapı eksiklikleri bulunmaktadır.	%	30,0	40,0	30,0
---	---	------	------	------

Tablo1 incelendiğinde öğretim elemanlarının “MÖA’nın piyanoya başlama yaşı eğitim sürecini olumsuz olarak etkilemektedir” maddesine daha çok *tamamen katılıyorum* cevabını verdiği görülürken “MÖA’nın geçmişte aldıkları piyano eğitimi üniversitedeki eğitim sürecini olumsuz olarak etkilemektedir” maddesinde kararsız oldukları görülmektedir. Piyano çalmaya başlama yaşı ve üniversite öncesi piyano eğitimi ilgili diğer maddelerde ise öğretim elemanlarının cevaplarının *büyük ölçüde katılıyorum* yönünde olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Öğretim elemanlarının “Fiziksel Ortam” ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı

Madde		Hiç Katılmıyorum	Az Ölçüde Katılıyorum	Orta Ölçüde Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Öğretim elemanlarına verilen oda sayısı yeterli değildir.	F		1	5	2	2
	%		10,0	50,0	20,0	20,0
Derslerinizi yaptığınız piyanoların akordu düzenli olarak yapılmamaktadır.	F		1	4	1	4
	%		10,0	40,0	10,0	40,0
Derslerinizi yaptığınız piyanoların bakımı düzenli olarak yapılmamaktadır.	F		2	2	1	5
	%		20,0	20,0	10,0	50,0

Tablo2 incelendiğinde öğretim elemanlarının “Öğretim elemanlarına verilen oda sayısı yeterli değildir” maddesine daha çok *orta ölçüde katılıyorum* cevabını verdiği görülmektedir. Öğretim elemanlarının bir kısmı piyano akordunun düzenli olarak yapılmadığı bir kısmı ise bazen yapıldığını ifade ederken, büyük bir çoğunluk piyano bakımlarının düzenli olarak yapılmadığını ifade etmiştir.

Tablo 3. Öğretim elemanlarının “Piyano Ders Programı” ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı

Madde		Hiç Katılmıyorum	Az Ölçüde Katılmıyorum	Orta Ölçüde Katılmıyorum	Büyük Ölçüde Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
Müzik öğretmenliği lisans programında piyano dersinin sağlıklı yürütülmesi için belirtilen tanımsal program yeterli değildir.	f		3	5	1	1
	%		30,0	50,0	10,0	10,0
Müzik öğretmenliği lisans programında piyano dersi için belirtilen tanımsal program yeterince açık değildir.	f		2	4	4	
	%		20,0	40,0	40,0	
Bu program dersin öğretim süreci açısından size yeterince yardımcı olmamaktadır.	f	1	5	1	2	1
	%	10,0	50,0	10,0	20,0	10,0
Haftalık piyano ders saati yeterli değildir.	f		1	5	3	1
	%		10,0	50,0	30,0	10,0

Tablo3 incelendiğinde, öğretim elemanlarına göre bu program dersin öğretim süresi açısından kendilerine yardımcı olmaktadır. Diğer maddelerde ise öğretim elemanlarında kararsızlık dikkat çekmektedir. Yani, “Müzik öğretmenliği lisans programında piyano dersinin sağlıklı yürütülmesi için belirtilen tanımsal program yeterli değildir”, “Müzik öğretmenliği lisans programında piyano dersi için belirtilen tanımsal program yeterince açık değildir” ve “Haftalık piyano ders saati yeterli değildir” maddelerine orta ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4. Öğretim elemanlarının “Öğretim Elemanlarının Yeterlilikleri” ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı

Madde		Hiç Katılmıyorum	Az Ölçüde Katılıyorum	Orta Ölçüde Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları ileri düzeyde teknik donanıma sahip değildir.	f	2	1	3	4	
	%	20,0	10,0	30,0	40,0	
Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları ileri düzeyde müzikal donanıma sahip değildir.	f	2	1	4		3
	%	20,0	10,0	40,0		30,0
Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları çağdaş piyano öğretimi metotları konusunda ileri düzeyde bilgiye sahip değildir.	f	1	1	3	5	
	%	10,0	10,0	30,0	50,0	
Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları piyano öğretimi konusunda ileri düzeyde donanıma sahip değildir.	f	2	1	4	2	1
	%	20,0	10,0	40,0	20,0	10,0
Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları müzik öğretmenliği mesleğine yönelik piyano eğitimi verme konusunda ileri düzeyde donanıma sahip değildir.	f	3		4	1	2
	%	30,0		40,0	10,0	20,0

Tablo4 incelendiğinde öğretim elemanlarının “Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları ileri düzeyde teknik donanıma sahip değildir” ve “Anabilim dalınızdaki piyano dersi öğretim elemanları çağdaş piyano öğretimi metotları konusunda ileri düzeyde bilgiye sahip değildir” maddelerine daha çok büyük ölçüde katılıyorum cevabını verdikleri görülürken, diğer maddelere orta ölçüde katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 5. Öğretim elemanlarının “Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Kazanımların Yeterliliği ve Bunu Etkileyen Dersler Arası Etkileşim” ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı

Madde		Hiç Katılmıyorum	Az Ölçüde Katılıyorum	Orta Ölçüde Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi deşifre etme konusu ile yeterli etkileşim içinde değildir.	f		1	5	3	1
	%		10,0	50,0	30,0	10,0
Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi eşlik etme konusu ile yeterli etkileşim içinde değildir.	f		1	4	4	1
	%		10,0	40,0	40,0	10,0
Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi analiz etme konusu ile yeterli etkileşim içinde değildir.	f		1	3	5	1
	%		10,0	30,0	50,0	10,0
Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi çok seslendirme konusu ile yeterli etkileşim içinde değildir.	f		1	3	5	1
	%		10,0	30,0	50,0	10,0
Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi armoni dersi ile yeterli etkileşim içinde değildir.	f		2	1	5	2
	%		20,0	10,0	50,0	20,0
Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi işitme dersi ile yeterli etkileşim içinde değildir.	f		1	2	4	3
	%		10,0	20,0	40,0	30,0
Müzik öğretmeni olarak yetiştirdiğiniz piyano öğrencilerinizin aldıkları piyano eğitimi içerik bakımından öğretmenlik mesleği için yeterli değildir.	f	1	2	2	4	1
	%	10,0	20,0	20,0	40,0	10,0
Müzik öğretmeni olarak yetiştirdiğiniz piyano öğrencilerinizin aldıkları piyano eğitiminin uygulama bakımından öğretmenlik mesleği için yeterli değildir.	f	2	2	3	3	
	%	20,0	20,0	30,0	30,0	

Tablo5 incelendiğinde, öğretim elemanlarının “Anabilim dalınızdaki piyano eğitimi deşifre etme konusu ile yeterli etkileşim içinde değildir” ve “Müzik öğretmeni olarak yetiştirdiğiniz piyano öğrencilerinizin aldıkları piyano eğitiminin uygulama bakımından öğretmenlik mesleği için yeterli değildir” maddelerinde kararsız olduğu, diğer maddelerde ise öğretim elemanlarının çoğunlukla *büyük ölçüde katılıyorum* cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 6. Öğretim elemanlarının “Piyano Eğitimi Sürecinde Karşılaşılan Diğer Sorunlar” ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı

Madde	Hiç Katılmıyorum	Az Ölçüde Katılmıyorum	Orta Ölçüde Katılmıyorum	Büyük Ölçüde Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
Öğretim elemanlarının kişi başına düşen ders yükü çok yüksektir.	f		3	3	4
	%		30,0	30,0	40,0
Akademik ortalama anlamında başarılı- başarısız öğrencilerin öğretim elemanlarına dağılımı eşit bir şekilde yapılmamaktadır.	f	1	3	3	3
	%	10,0	30,0	30,0	30,0
Öğrenci sayısı (ders yoğunluğu) eşit olarak yapılmamaktadır.	f	3	4	2	1
	%	30,0	40,0	20,0	10,0

Tablo6 incelendiğinde, öğretim elemanları kişi başına düşen ders yükünün çok yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları Akademik ortalama anlamında başarılı- başarısız öğrencilerin öğretim elemanlarına dağılımının eşit bir şekilde yapılmadığını ifade ederken, öğrenci sayısının eşit olarak yapılmadığı konusuna orta ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Aşağıda öğretim elemanlarının açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilmiştir.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Piyano Çalmaya Başlama Yaşına İlişkin Görüşleri

<i>Tema: Piyano Çalmaya Başlama Yaşı</i>	<i>Kişi Sayısı(f)</i>
<i>Alt Tema: Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Çalmaya Başlama Yaşına İlişkin Görüşler</i>	
AGSL 14 yaş geç.	3
18 yaş geç.	5
AGSL 14 yaş uygun.	1
Erken başlamak gerekir.	1
Toplam	10

Alt Tema: Piyanoyla Genel Olarak Başlama Yaşına İlişkin Görüşler

Okul öncesi.	3
İlköğretim.	4
Öğrencinin ileriye yönelik olarak hedeflerine göre değişir.	1
Toplam	8

Tablo7 incelendiğinde, piyano çalmaya başlama yaşına ilişkin soruya öğretim elemanlarının yarısı (f:5) müzik öğretmeni adayları için “18 yaş geç “ , (f:3) “AGSL 14 yaş geç” ve bir öğretim elemanına göre AGSL 14 yaş uygun görüşüyle yanıtlamışlardır. Ayrıca piyanoyla genel olarak başlama yaşıyla ilgili olarak belirttikleri görüşler (f:3) “Okul öncesi”, (f:4) “İlköğretim” ve (f:1) “Öğrencinin ileriye yönelik olarak hedeflerine göre değişir” şeklindedir. Bu verilerden de anlaşıldığı gibi piyano öğretim elemanları piyanoyla başlama yaşı konusunda farklı görüş bildirirken, üniversitede piyanoyla başlama yaşını geç olarak dile getirmişlerdir. Piyano çalmaya başlama yaşına ilişkin düşüncelerinden rast gele seçilen bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

ÖE2: “Öğrencinin ileriye yönelik olarak hedeflerine göre değişir. Meslek edinmek isteyen öğrenciler için erken başlamak gerekir. Hobi olarak öğrenmekse farklı yaşlarda başlayabilir. Emekli olduktan sonra bile piyano öğrenmek isteyen öğrenciler çıkabilir.”

ÖE3: “Normal koşullarda 12 yaşını geçmemeli, ancak AGSL düzeyinde (15) kabul edilebilir. Lisansta sıfırdan başlayan (18)yaş öğrenciler içinse piyano eğitimi çok gecikmiş sayılır”.

ÖE 5: “Öğretmenlik için AGSL yaşı(yani 14) uygundur. Bu yaştan başlanılarak ileri seviyeye yakın bir çalma elde edilebilir. Tabi doğru bir hocayla başlamışsa.13-14 yaşından önce başlanmışsa daha başarılı olacağını düşünüyorum”.

ÖE7: “Üniversiteye gelmiş bir birey için piyanoya sıfırdan başlamak oldukça geçtir. Alt sınır olarak 4 buçuk 5 yaş daha uygun daha küçük yaşlarda temel müzik eğitimi daha sağlıklı olacaktır. Okumayı öğrenmiş çocukların piyano başlangıç seviyesinde daha iyi ilerleme kaydettiğini düşünüyorum”.

Tablo 8. Öğretim Elemanlarının AGSL'den Mezun Öğrencilerin Piyano Çalma Konusundaki Durumlarına İlişkin Görüşleri

<i>Tema: AGSL Mezunlarının Piyano Çalma Durumları</i>	<i>Kişi Sayısı(f)</i>
Alt Tema: Öğrencilerin Piyano Çalma Durumlarına İlişkin Olumsuz Görüşler	
Donanımsız öğretmenlerle çalışılmış.	9
Teknik altyapıları yanlış.	5
Müzikal altyapıları eksik.	3
Yüksek seviyede eserler çalışılmış.	2
Teknik çalışmalar ihmal edilmiş.	2
Repertuar çalışmaları sistemsiz.	1
Toplam	22
Alt Tema: Öğrencilerin Piyano Çalma Durumlarına İlişkin Olumlu Görüşler	
İyi öğretmenle çalışılmış.	1
Doğru çalıştırılmış.	2
Toplam	3

Tablo8 incelendiğinde, öğretim elemanları AGSL mezunlarının olumsuz piyano çalma durumlarını (f:9) ”Donanımsız öğretmenlerle çalışılmış”, (f:5)“Teknik alt yapıları yanlış”, (f:3)“Müzikal alt yapıları eksik”, (f:2)“Yüksek seviyede eserler çalışılmış”, (f:2) “Teknik çalışmalar ihmal edilmiş”, (f:1)“Repertuar çalışmaları sistemsiz” ifadeleriyle belirtmişlerdir. Diğer taraftan AGSL mezunlarının olumlu

piyano çalma durumlarını (f:1)“İyi öğretmenle çalışılmış”, (f:2) “Doğru çalıştırılmış” şeklinde ifade etmişlerdir. Bu açıklamalardan da anlaşıldığı gibi öğretim elemanlarına göre, AGSL mezunlarının olumlu veya olumsuz (başarılı- başarısız) piyano çalma durumları ağırlıklı olarak onları çalıştıran öğretmenlerin başarılarına bağlıdır. Bununla birlikte AGSL mezunlarının piyano çalma durumlarının çoğunlukla olumsuz-yetersiz olması sebebiyle, üniversitedeki piyano eğitimi bu durumdan olumsuz olarak etkilenmektedir. Bu konuda rastgele seçilen bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

ÖE1: “*Son derece zayıf bir durumda geliyorlar. Teknik ve müzikal alt yapı çok yetersiz*”.

ÖE3: “*Pek çoğu teknik çalışmaları ihmal etmiş, müzikalite birikimleri yok denecek kadar az ve repertuar çalışmaları çok sistemsiz yanlış teknikle gelenler de çabası*”.

ÖE5: “*Başlangıç için düz liseden gelenlerden çok farklı düzeydeler, fakat yanlış teknikle gelen AGSL çıkışlılar düz liseden gelenlere oranla daha kötü durumdadalar. Bunun dışında doğru çalıştırılmış AGSL öğrencileri çok daha etkin*”.

ÖE7: “*AGSL’de alınan piyano eğitimi, piyano eğitimcisine göre büyük farklılık gösteren bir durum. İyi bir öğretmenle çalışıp çok donanımlı gelen öğrenciler de var dört sene boyunca hiç piyano dersi almamış (yapmamış) öğrenciler de var ve bu öğrencilerin çoğu piyanoya hiç ilgi duymamaktadır*”.

ÖE8: “*Bu okulların donanımlı öğretmen eksikliği okullar açıldığından beri devam etmektedir Bu da oradaki öğrencilerin piyano çalma becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Çoğu zaman AGSL öğrencileri için avantaj yerine dezavantaj olmaktadır.*

ÖE9: “*Kısaca öğrencilerin büyük çoğunluğu sadece nota okumayı bilerek geliyor, tabii durumu çok vahim olan öğrenciler de var, solfej yapamayan, ritim ve eşitlik*

problemi yaşayan, terim ve işaretleri tanımayan, besteci ve dönem bilmeyen, müzik dinlemeyen...düzenli konsere gitmeyen..durum böyle olunca başarı sağlamak da pek kolay olmuyor”.

Tablo 9. Piyano Dersini Etkileyen Fiziksel Ortamdan Kaynaklanan Sorunlara Yönelik Görüşler

Tema: Fiziksel Ortamdan Kaynaklanan Sorunlar	Kişi Sayısı(f)
Alt Tema: Odaların Durumundan Kaynaklanan Sorunlar	
Piyano odalarının temizliği düzenli yapılmıyor.	9
Öğrencilerin çalışma odalarında ayarlanabilir piyano tabureleri eksik.	3
Ses yalıtımı yeteli değil.	2
Odaların ışık düzeni yeterli değil.	3
Toplam	22
Alt Tema: Piyanoaların Durumundan Kaynaklanan Sorunlar	
Çalışma piyanoları bakımsız.	7
Çalışma piyanolar akortsuz.	10
Çalışma piyanolarının temizliğine dikkat edilmiyor.	
Toplam	17

Tablo9 incelendiğinde, öğretim elemanları odaların durumundan kaynaklanan sorunları (f:9)“Piyano odalarının temizliği düzenli yapılmıyor”, (f:3)“Odaların ışık düzeni yeterli değil.”, (f:3)“Öğrencilerin çalışma odalarında ayarlanabilir piyano tabureleri eksik.”, (f:2)“ Ses yalıtımı yeteli değil” ifadeleriyle belirtmişlerdir. Diğer taraftan piyanoların durumundan kaynaklanan sorunlar (f:7)“Çalışma piyanoları bakımsız” ve (f:10)“Çalışma piyanoları akortsuz” şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları bu soruyu cevaplarken konuyla ilgili getirdikleri öneriler yukarıda bahsedilen sorunların giderilmesi yönündedir. Konuyla ilgili rast gele seçilen bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

ÖE1: “ Piyanolarımız çok eski bakımsız ve akortsuz. Her eğitim-öğretim döneminin başında piyanoların akordunun yapılması gerekmektedir. Bu derslerdeki verimliliği

de olumlu etkileyecektir. Akortsuz pişanoda çalışmak veya ders vermek çok yorucu ve rahatsız edici oluyor”.

ÖE4: *Beni en çok etkileyen ses yalıtımının olmayışı, yani çevre sesleri. Çalgı bakımı ve akort yetersizliği için de elbette yeterli sayıda eleman yetişmeli ve kadro açılmalı”.*

ÖE8: *“Pişanoların bakımları düzenli yapılmalı, her odada pişano sandalyesi olmalı, bozuk yanmayan ışıklar onarılmalı Öğrenci pişanolarının akordu düzenli yapılmalı. Sınıflar daha temiz, pişanolar sandalyeli ve bakımlı olabilir.*

ÖE9: *“Pişanoların akortlu, mutlaka ayarlı tabure bulunan belli bir standartta oturtulmuş odalarda olması, odaların düzenli ve düzgün temizlenmesi, hocaların ihtiyacına göre araç gereç temin edilmesi, odalarla ilgili gerekli tamiratların okul tarafından yapılması gerekir”.*

Tablo 10. *Pişano Ders Programına Yönelik Görüşler*

<i>Tema: Pişano Ders Programı</i>	<i>Kişi Sayısı(f)</i>
<i>Alt Tema: Pişano Ders Programının İçeriği Değişmeli</i>	
<i>Pişanoyu öğretmenlikte kullanmaya yönelik içeriğe ağırlık verilmeli.</i>	9
<i>Eşlik yapmaya ağırlık verilmeli.</i>	6
<i>Doğaçlama eşlik yapmaya ağırlık verilmeli.</i>	2
<i>Okul şarkılarını ve marşları çalarak söylemeye ağırlık verilmeli.</i>	3
Toplam	20

Tablo10 incelendiğinde, öğretim elemanlarının çoğu pişano ders programına yönelik görüşlerini pişano ders programının içeriğinin değişmesi gereğini (f:9)“Pişanoyu öğretmenlikte kullanmaya yönelik içeriğe ağırlık verilmeli” ifadesiyle dile getirmişlerdir. Değişmesi gereken içeriği (f:6)“Eşlik yapmaya ağırlık verilmeli”, (f:2)“Doğaçlama eşlik yapmaya ağırlık verilmeli” ve (f:3) “Okul şarkılarını ve marşları çalarak söylemeye ağırlık verilmeli” ifadeleriyle belirtmişlerdir. Bununla ilgili olarak öğretim elemanlarına göre, pişano öğretim programında müzik

öğretmenliğine yönelik işlevsel bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik içeriğe yeterince ağırlık verilmediği söylenebilir. Bu konuda rastgele seçilen bazı örnekler aşağıda gibidir:

ÖE1: “Müzik öğretmenin piyanoyu sınıfta kullanabilmesine yönelik bir program oluşturulmalı. Deşifre, eşlik yazma, eşlik çalma, transpoze etme gibi çalışmalara yer verilmeli”.

ÖE2: “Piyano eğitimi müzik öğretmenliği için vazgeçilemez bir unsurdur. Ancak ders içeriği mutlaka gözden geçirilmeli; bu çalgının eşlik etme boyutunda, müzik öğretmenliği alanında kullanımı yükseltilmelidir.

ÖE7: “Piyano ders programının “akademisyen yetiştiren program” ve “müzik öğretmeni yetiştiren program” olarak ayrılmasının daha iyi olacağını düşünüyorum. Müzik öğretmenleri için okul şarkılarına ve marşlara eşlik ağırlıklı bir program olmalı. Akademisyen olmak isteyenler için ise daha ağır program ve diğer çalgılara eşlik yapmaya ağırlık verilmelidir”.

ÖE10: “Müzik öğretmeni yetiştiren bölüm olduğumuza göre müzik öğretmenliğinde işlevsel bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik öğrenci yetiştirmeliyiz, dolayısıyla program yeniden düzenlenmeli ve okul şarkıları eşliği, marş eşliği ve doğaçlama eşlik yapmaya yönelik olmalı”.

Tablo 11. Piyano Öğretim Elemanlarının Yeterliliklerine Yönelik Görüşler

<i>Tema: Piyano Öğretim Elemanlarının Yeterlilikleri</i>	<i>Kişi Sayısı(f)</i>
<i>Alt Tema: Alan Bilgisi Yeterlilikleri</i>	
Piyano pedagojisi konusunda bilgili olmalı.	6
Eğitimci kişiliğe sahip olmalı.	6
Kendisini sürekli yenilemeli.	4
Toplam	16
<i>Alt Tema: Piyano Çalma Becerilerine Yönelik Yeterlilikleri</i>	
Konserler vermeli.	5
Çalarak örnekler vermeli.	5

Çalma konusunda kendisini sürekli geliştirmeli.	3
Toplam	13

Tablo11 incelendiğinde, öğretim elemanları alan bilgisi yeterliliklerini (f:6) ” Piyano pedagojisi konusunda bilgili olmalı”, (f:6)“ Eğitimci kişiliğe sahip olmalı”, (f:3)“ Kendisini sürekli yenilemeli” ifadeleriyle belirtmişlerdir. Diğer taraftan piyano çalma becerilerini (f:5)“Konserler vermeli”, (f:5) “Çalarak örnekler vermeli”, (f:3)“Kendisini sürekli yenilemeli” gibi ifade etmişlerdir. Bu konuda rastgele seçilen bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

ÖE1: “*Öğretim elemanlarının donanımlı olmaları önemlidir. Ayrıca öğretmen kendini sürekli geliştirmeli, yenilemeli. Konserler vermeli, öğrenciye rol model olabilmeli. Meslek hayatı süresince neredeyse hiç eşlik yapmamış öğretim elemanlarımız var*”.

ÖE3: “*Eğitimin düzgün gerçekleşmesi için öğretim elemanların yeterlilikleri önemlidir. Önce alan bilgileri, sonra alan eğitimi bilgi ve becerileri ve en sonra da tutum ve değerleri, mutlaka piyano öğretmenliği yapacak düzeyde olmalıdır. Ayrıca konser etkinliklerine aktif olarak katılmalıdır*”.

ÖE5: “*Öğretim elemanlarının yeterlilikleri son derece önemlidir. Piyano öğretimi, diğer çalgılarda olduğu gibi öğretmenin kalitesi ile doğru orantılıdır. Öğretmen kendisini yenilemeli ve öğretmen müziği ne kadar iyi bilirse o kadar iyi anlatır ve çaldırır. Tabi teknik konuda da yeterli olmalı herhangi bir zorluğu kolaylıkla anlatabilecek teknik bilgiye sahip olmalı. Tabi öğrenciyle iletişim konusu da burada önemli bir yer alıyor. Öğrenciyi çalışmaya motive etmede iletişim kalitesi çok önemlidir*”.

ÖE9: “Öğretmen yeterlilikleri çok önemli. Piyano öğretim elemanı öncelikle eğitimci bir kişiliğe sahip olmalı ve başarılı başarısız tüm öğrencilere eğitim vermeye hazır olmalıdır. Bunun yanında eşlik yaparak bile olsa konser verebilecek seviyede piyano çalabilmeli ki öğrencilere örnek olsun. Aynı zamanda öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları sebep sonuç ilişkilerini kurup anlatabilmeli ve örneklerde doğru ve yanlışları gösterebilmelidir. En önemlisi öğrenciye çalarak öğretmeli”.

Tablo 12. Piyano Dersinin Öğretim Sürecinde Yaşanan Diğer Sorunlar ve bu Sorunların Çözümüne Yönelik Görüşler

<i>Tema: Öğretim Sürecinde Yaşanan Diğer Sorunlar</i>	<i>Kişi Sayısı(f)</i>
<i>Alt Tema: Temel Sorunlar</i>	
Piyano öğretim elemanı kadroları yetersiz.	5
Ders yükü çok fazla.	4
Akademik başarısı yüksek öğrencilerin paylaşımı adil değil.	3
AGSL’de ve üniversitede yetersiz piyano öğretim elemanları.	1
Toplam	12
<i>Alt Tema: Öğretim Sürecinin Geliştirilmesine İlişkin Görüşler</i>	
Piyano alanında kadrolar açılmalı.	4
Ders yükü azaltılmalı.	5
Öğrenci dağılımı adil yapılmalı.	3
Piyanoda özel konulu(caz piyano repertuarı, şan eşliği vb.) dersler açılmalı.	1
Lisansüstü eğitiminde ana çalgısı piyano olan öğrencilere zorunlu piyano pedagojisi dersi açılmalı.	1
Toplam	17

Tablo12 incelendiğinde, öğretim sürecinde yaşanan diğer sorunlarla ilgili olarak 5 öğretim elemanı piyano alanında öğretim elemanı kadro yetersizliğini dile getirmiş. Öğretim elemanları arasından 4 kişi, piyano alanında ders yükünün fazla olduğunu belirtmiş. Bununla ilgili olarak öğretim elemanlarının duydukları memnuniyetsizlik dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, 3 öğretim elemanı akademik anlamda başarılı

öğrencilerin adil olarak paylaşılmadığını temel bir sorun olarak ifade etmişlerdir. Bir öğretim elemanı da AGSL’ de ve üniversitede bulunan yetersiz piyano öğretim elemanlarının bulunması sorun oluşturduğunu belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının, öğretim sürecinde yaşanan diğer sorunların çözümüne yönelik olarak, bildirdikleri görüşlerden en çok göze çarpan ders yükünün azaltılması, piyano alanında kadroların açılması ve piyano akordu ve bakımı alanında kadro açılması yönündeki görüşleridir. Bununla ilgili olarak, bildirdikleri görüşlerden bazıları şöyledir:

ÖE1: *Şu an ve sürekli yaşadığımız sıkıntının tek nedeni güzel sanatlardaki yetersiz öğretmenlerdir. Bunlar üniversitelerde de mevcuttur.*

ÖE4: *Güncel sorunu: (bence tüm grubun sorunu). Ağır iş yükü. İki konuda: Ders yükü ve eşlik çalma. Ders yükünün özellikle “öğrenci sayısı” nedeniyle fazla olduğunu, haftada bir dersin de bu yükü ağırlaştırdığını düşünüyorum.*

ÖE5: *Öncelikle piyanoyu seven ve seviyesi iyi olan öğrenciler adil dağıtılmalı. En azından bütün piyanoda başarısız olmuş ve çalışmayan öğrencilerin toplu halde bir hocaya verilmemeli. Deneyimli hocalar genellikle en düzgün öğrencileri aralarında paylaşmamalı. Hazır öğrenciyi herkes çalıştırır. Önemli olan diğerlerine –problemlilerde de piyanoyu sevdirebilmek. Piyano alanında yeni kadrolar açılmalı.*

ÖE9: *Başarılı öğrencilerin paylaşımı deneyimli ve deneyimsiz öğretim elemanları arasında eşit olmalıdır. Genellikle en deneyimsiz öğretim elemanları en başarısız öğrencilerle çalışmakta ve sınavlarda öğrencilerin başarısızlığı yüzünden acımasız olarak eleştiriliyor.*

ÖE10: *Ders yükü azaltılmalı bununla ilgili yeni kadroların sağlanması şart. Deneyimli öğretim elemanlarına öğrencileri seçme hakkı tanınmamalı kura ile*

öğrenci dağılımı yapılmalı böylece en başarısız öğrenciler hep deneyimsiz elemanlarla çalışmamış olurlar.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitiminde karşılaşılan sorunları ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı piyano öğretim elemanlarının piyano eğitiminin durumu hakkındaki görüşleri alınmıştır. Hazırlanan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir;

- *Piyano Çalmaya Başlama Yaşı ve Üniversite Öncesi Piyano Eğitimi*

Bir çalgının evrensel teknikleriyle öğrenilmesi oldukça zorlu ve uzun süreçtir ve hiçbir çalgıda on sekiz yaş üstü başlayarak altı yarıyıl gibi kısa bir eğitimle evrensel sanat platformuna taşınabilecek bir icraat gerçekleştirilmesi beklenemez. (Kıvrak, 2003) Müzik öğretmeni yetiştirirken evrensel sanat platformuna taşınabilecek bir icraat gerçekleştirme kaygısının olmamasıyla birlikte yapılan bu çalışmada; *piyano çalmaya başlama yaşının eğitim sürecinde etkili olduğu ve müzik öğretmeni mesleğine yönelik gerekli becerilerin kazandırılması için üniversitede piyanoya başlama yaşının geç olduğu* saptanmıştır. Bununla ilgili olarak piyanoya üniversitede başlayan öğrencilerin piyano alanındaki eğitim sürecinde sorunlara neden olduğu sonucuna varılmıştır

Piyano eğitiminde daha erken yaşlarda başlamalarına rağmen AGSL mezunu öğrencilerin, üniversiteye geldiklerinde etüt ve *eser seviyeleri* olması gerekenden *çok daha yüksek olması ve ciddi teknik ve müzikal altyapı eksikliklerinin* bulunduğu sonucuna varılmıştır. Öğretim elemanlarının *“donanımsız öğretmenlerle çalışılmış”* ifadesinden de anlaşıldığı gibi bu liselerden üniversiteye gelen öğrencilerin sorunları genel olarak piyano eğitimcilerinin donanımsız olmalarına bağlanmıştır. Bu bulgular *“AGSL nitelik açısından incelendiğinde çalgı eğitimi konusunda, gerek öğretmen kadrosu, gerekse izlenen öğretim programları bakımından dikkati çekecek şekilde sorunlar yaşandığını göstermektedir.”* (Çilden ve Ercan, 2004) ifadesiyle de

desteklenmektedir. Ayrıca, müzik öğretmeni yetiştirme programlarına Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinden çalgı eğitimi olarak gelen öğrenciler, bu programlara ana kaynak oluşturmaktadır. (Çilden, 2003) Müzik öğretmeni yetiştirme programlarının ana kaynağı olan AGSL mezunlarının piyano eğitimi konusundaki sorunları, üniversitedeki piyano eğitimi sürecini direkt olarak olumsuz etkilemektedir. Bununla ilgili olarak AGSL’den gelen öğrencilerin ciddi teknik ve müzikal sorunlarının oluşu, üniversitedeki piyano gelişim sürecini zorlaştırırken büyük ölçüde bu süreci yavaşlatmaktadır.

- *Fiziksel Ortam*

Öğretim elemanları GÜ GEF MEABD’da, *piyano bakımlarının düzenli yapılmaması, piyano odalarının temizliğinin düzenli olarak yapılmaması, çalışma piyanolarının akortsuz ve bakımsız oluşu, odaların ışık düzeninin yetersizliği, öğrenci çalışma odalarında ayarlanabilir piyano taburelerinin yetersizliği ve ses yalıtımının yetersizliği* gibi fiziksel ortama ilgili sorunları ortaya koymuşlardır. Yukarıdaki ifadelerden de anlaşıldığı gibi GÜ GEF MEABD Türkiye’nin en eski ve en köklü müzik öğretmeni yetiştiren kurumu özelliğini taşımasına ve Türkiye’nin başkentinde bulunmasına rağmen, etkili piyano eğitimi için gerekli olan *temel fiziksel şartların sağlanmadığı* yönünde sonuçlara varılmıştır. Bu sonuçlar Çimen’in 2004 yılında yaptığı araştırmadaki bulgularla benzerlik göstermektedir. Çimen’in araştırması sonucunda sekiz müzik eğitimi anabilim dalında piyano ve çalışma odası sayısının ihtiyacı karşılayamayacak kadar yetersiz olduğu ve diğer fiziksel koşulların da iyi durumda olmadığı tespit edilmiştir.

- *Piyano Ders Programı*

Müzik öğretmenliği lisans programı ders içeriklerinin tanımlarından oluşmaktadır. Bu tanımlar içerisinde piyano dersi ile ilgili olanlara yönelik olarak öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır. Bu görüşlere göre, bu programın *dersin öğretim süreci açısından kendilerine yardımcı olduğu* anlaşılırken, diğer yandan

piyano ders programının içeriğinin değişmesi gerektiğini belirtilmiştir. Ders programındaki içerik değişikliği daha çok *eşlik yapmaya ağırlık verilmeli, doğaçlama eşlik yapmaya ağırlık verilmeli ve okul şarkılarını ve marşları çalarak söylemeye ağırlık verilmeli* ifadeleriyle açıklanmıştır. Bununla ilgili olarak öğretim elemanlarına göre, piyano öğretim programında müzik öğretmenliğine yönelik işlevsel bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik içeriğe yeterince ağırlık verilmediği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar, yükseköğretim kurumunun piyano eğitimi ve öğretimiyle ilgili tanımının son bölümünde bahsedilen *“eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar”* (YÖK, 1998) özelliklerin uygulamaya geçirilmediğini gösterir.

- *Öğretim Elemanı Yeterlilikleri*

Bir sanat dalının öğretim sürecinde bilgi ve beceri ne denli etkinse, pedagojik formasyon da o derece etkin ve önemlidir. Yalnızca çalgıyı iyi ve doğru öğretmek, iyi öğretmenlik yapmak demek değildir. Bir piyano öğretmenini bir solist piyanistten ayıran en önemli özellik, piyano öğretmenin mesleki becerisinin yanında öğretmenlik formasyonuna da sahip olması ve bu formasyonu en etkili şekilde kullanarak, bilgilerini öğrencilerine aktarmasıdır. (Ömür,1998:39)

Elde edilen bulgular sonucunda piyano dersine giren öğretim elemanlarının *ileri düzeyde teknik donanıma sahip olmadığı ve çağdaş piyano öğretimi metotları konusunda ileri düzeyde bilgiye sahip olmadığı* tespit edilmiştir. *“Meslek hayatı süresince neredeyse hiç eşlik yapmamış öğretim elemanlarımız var”* ifadesinden yola çıkarak öğretim elemanlarının yeterince konser veya eşlik etkinliklerinde bulunmadıkları söylenebilir. Öğretim elemanlarının bu konudaki fikirleri kendileri ile ilgili öz eleştiri özelliğini taşımaktadır. Ayrıca, piyano öğretim elemanının *piyano pedagojisi konusunda bilgili olması, eğitimci kişiliğe sahip olması, kendisini sürekli yenilemesi* ifadeleri dikkat çekmektedir. Piyano çalma becerileri ile ilgili olarak ise *ağırlıklı olarak konserler vermeli, çalarak örnekler vermeli ve kendisini sürekli yenilemeli* ifadeleri kullanılmıştır.

- *Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Kazanımların Yeterliliği ve Bunu Etkileyen Dersler Arası Etkileşim*

Kıvrak (2003) piyano eğitiminin kendisiyle ilişkili alan derslerinin eğitiminden kopuk programlarla yürütülmesi düşünülmemeyeceğini ve bu derslerle eşgüdümlü, aynı zamanda aynı noktaya düşen bir anlayışın oluşması zorunluluk olduğunu belirtmiştir. Bununla ilgili olarak, özellikle solfej-işitme eğitiminin hazırlayıcılığı göz önüne alındığında her iki alanda da etkili, zaman kazandırıcı, pekiştirici veya tamamlayıcı ilkeler benimsenmesi ve eş zamanlı programların uygulanması zamana karşı olumlu sonuçlar yaratacağını belirtmiştir. Bununla birlikte armoni dersinin uygulama alanı olan piyanonun aktif olarak bu derste kullanımının zorunluluğundan ve gerekliliğinden bahsetmiştir.

Ancak yapılan bu araştırmada, piyano eğitimi ile ilişkili alan dersler arasındaki etkileşim öğretim elemanları tarafından değerlendirilmiş ve bu derslerden; *eşlik etme, analiz etme, çok seslendirme, armoni ve işitme* ile piyano eğitimi arasında yeterli etkileşim olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Şentürk (1994) tarafından yapılan araştırmada müzik öğretmen adaylarının ilk öğretmenlik deneyimlerinden sonra “piyanoda eşlik” derslerinin öğretmenliğe dönük olmadığı yönündeki sonuçla desteklemektedir.

Ayrıca bu araştırmada öğretim elemanlarının verdikleri cevaplara göre, piyano eğitiminin uygulama bazında *içerik bakımından öğretmenlik mesleği için yeterince hazırlayıcı olmadığı* elde edilen bir başka sonuçtur.

Yapılan alan yazım taraması bu sonuçları destekler niteliktedir. Bulut’un, 2004 yılında yaptığı araştırmanın sonucuna göre müzik öğretmenlerinin çoğunluğu almış oldukları piyano eğitimi ile müzik öğretmenliğinde piyano kullanımları arasında bir ilişki olmadığı yönündedir. 1988 yılında yapılan bir araştırmaya göre ise, müzik öğretmenlerinin kendi müzik sınıflarında daha çok eşlik ve çok seslendirme becerilerini kullandıkları ortaya çıkmıştır. (Akt: Kasap, 2005)

- *Piyano Eğitimi Sürecinde Karşılaşılan Diğer Sorunlar*

Öğretim elemanlarının cevaplarından elde edilen bulgular ışığında, piyano eğitimi sürecinde yaşanan diğer sorunlar olarak *kişi başına düşen ders yükünün çok yüksek olduğu, başarılı öğrencilerin adil olarak paylaşılmadığı ve öğrenci sayısının dağılımının eşit olarak yapılmadığı* tespit edilmiştir. Ayrıca, *piyano-eşlik alanında öğretim elemanı kadrolarının yetersiz olduğu ve piyano alanında ders yükünün fazla olduğu* sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

1. Müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitimi konusunda daha etkili sonuçlar almak amacıyla, müzik öğretmeni adaylarının piyanoya başlama yaşının genel olarak geç olduğunun dikkate alınarak, piyano eğitimindeki beklentiler ve hedefler yeniden gözden geçirilmelidir.
2. Müzik öğretmeni yetiştirme programlarının ana kaynağı olan AGSL mezunlarının piyano eğitimi konusundaki sorunlarının temel sorunu oradaki piyano öğretmenlerinin yetersizliği olduğu göz önüne alınarak, piyano öğretmenliği konusunda bir standart yakalamak adına bu liselerde piyano alanında lisansüstü diplomasına sahip olan öğretmenlerin piyano derslerine girme zorunluluğu getirilmelidir.
3. Müzik öğretmeni adaylarının daha etkili ve sağlıklı bir biçimde piyano becerilerini geliştirmeleri için, piyano bakımlarının ve akortlarının düzenli yapılması, öğrenci çalışma odalarına ayarlanabilir piyano taburelerinin sağlanması, ses yalıtımının yeniden yapılması ve piyano odalarının temizliğinin düzenli olarak yapılması gerekmektedir.
4. Daha nitelikli müzik öğretmenleri yetiştirmek amacıyla, piyano dersi programının içeriğinde değişiklik yapılarak notadan eşlik yapma, doğaçlama

eşlik yapma ve okul şarkıları ile marşları çalarak eşlik yapma ve söyleme konularına gerekli önem ve ağırlık verilmelidir.

5. Daha kaliteli piyano eğitiminin gerçekleşmesi için piyano öğretim elemanları, ileri düzeyde teknik donanımlar, çağdaş piyano öğretimi metotları, konser verme, eşlik yapma ve çalarak örnek verme konusunda kendilerini sürekli geliştirmeli ve yenilenmelidir.
6. Piyano eğitimi ile ilişkili alan dersler (eşlik etme, analiz etme, çok seslendirme, armoni ve işitme) arasındaki işlevsel etkileşim, bu dersleri yürüten öğretim elemanların bu dersleri uyumlu olarak yürütmesi ve bu derslerin programlarının zaman, konu, içerik ve uygulama bakımından paralellik gösterecek şekilde düzenlenmesiyle mümkün olacaktır.
7. Müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitiminin kalitesini yükseltmek amacıyla, müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik derslerine yönelik işlevsel-uygulamalı piyano kullanımı, piyano eğitiminin sadece kâğıt üstündeki amaçlarından biri olarak kalmayıp en önemli amaçlardan biri olarak hayata geçirilmelidir.
8. Daha etkili müzik öğretmenleri yetiştirmek adına, müzik öğretmeni adaylarının üniversite eğitimi sürecindeki piyano sınavlarının, içerik bakımından müzik öğretmenliğine yönelik hazırlayıcı alıştırmalar ve eserlerle yapılması gerekmektedir.
9. Daha verimli piyano eğitimi için öğretim elemanlarının memnuniyeti de önemli bir faktör olduğuna göre, piyano-eşlik alanında öğretim elemanı kadrolarının açılmasıyla kişi başına düşen ders yükünün azaltılması, öğrenci sayısının dağılımının eşit olarak yapılması ve başarılı öğrencilerin adil olarak paylaşılması konusundaki sorunların çözülmesine yönelik gerekli girişimlerin gerçekleştirilmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Bobetsky, V.V. (2004). Piano Proficiency: The Perfect Accompaniment for Successful Music Educators. *Teaching Music*, v11 n4 February 2004, pp. 36 – 39.
- Bulut, D. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmenliğinde Kullanılabilirliği. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, 7-10 Nisan 2004, Isparta.
- Çilden, Ş. (2003). Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunu. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu* Malatya, 2003.
- Çilden Ş., Ercan N. (2004). Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında ve AGS Liseleri Müzik Bölümlerinde Yapılmakta Olan Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, 7-10 Nisan 2004, Isparta.
- Çimen, G. (2004). Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, 7-10 Nisan 2004, Isparta.
- Kasap, B. (2005). İşlevsel Piyano Becerilerinin Müzik Öğretmenleri İçin Önemi. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 25, Sayı (1) 149-154.
- Kıvrak, N.İ. (2003). Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya Bildiriler, S.209-211.
- March, W. (1988). A Study of Piano Proficiency Requirements at Institutions of Higher Education in the State of Oregon as Related to the Needs and Requirements of Public School Music Teachers. Yayınlanmamış Doktora Tezi, The University of Oregon, Eugene.
- Şentürk, N. (1994). Müzik Öğretmenliği Programındaki Uygulama Dersleri ve Çevre İlişkileri. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* (Özel sayı), 195-203. Yıldırım ve Şimşek Nitel Araştırma

Ömür, Ö., (1998) Piyano Öğretiminde Pedagojik Yaklaşımın Önemi Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, B.(2006) Piyano Eğitiminde Video Kamera Kaydına Dayalı Mikro Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU.(YÖK, 1998). Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi. Ankara. YÖK Yayını.